

Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki

*Ercan ZORBA

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Özet

Ailelerin çocuklarını spora yönlendirmeleri, günümüzde giderek daha fazla önem kazanan bir konu haline gelmiştir. Spor, bireylerin hem toplumsal seviyelerde hem de kişisel olarak ortaklıklarını artırırken, grup içi birliklerini, beraberliğini ve dayanışmasını da güçlendirir (Kılıç ve Arslan, 2018; Akt. Tekçe ve Çoban, 2022). Aileler, çocuklarını spora yönlendirirken çeşitli beklentiler içerisine girerler ve bu beklentiler, ailelerin sosyoekonomik durumlarına, kültürel değerlerine ve bireysel deneyimlerine kadar birçok faktörden etkilenir. Buradan yola çıkarak bu çalışmada ailelerin çocukları spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma tarama modeli kapsamında ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 2015; Fraenkel ve Wallen, 2009). Kolayda örnekleme yöntemiyle yapılan bu çalışmanın araştırma grubunu 2024 yılında Muğla ilinde yaşayan ebeveynler oluşturmuştur. Gökçe vd. (2019) tarafından geliştirilen Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri Ölçeği 16 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 3'lü likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 en yüksek 48'dir. Parasuraman ve ark. (1988) tarafından geliştirilen 22 madde ve 5 boyuttan oluşan "Hizmet Kalitesi Ölçeği"nin Türkçe geçerlilik çalışması Can ve Kızılet (2021) tarafından yapılmış ve ölçek 22 madde ve tek faktör olarak tespit edilmiştir. Ölçek 7'li likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında Cronbach alpha 0,972 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda ise Cronbach alpha 0,791 olarak tespit edilmiştir. Keskin (2006) tarafından geliştirilen Çocuklarını Spora Yönlendiren Anne ve Babaların Beklentileri Ölçeği 30 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 30 en yüksek 150'dir. Bu çalışmada veriler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normallik sınaması basıklık çarpıklık katsayılarıyla değerlendirilmiş ve basıklık çarpıklık katsayılarının ± 2 arasında olduğu tespit edilmiş ve analizlerde parametrik testler kullanılmıştır (George ve Malley, 2003). Araştırmada frekans ve yüzde hesaplaması, güvenilirlik katsayısı hesaplamaları pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Betimsel verilerin analizi Independent Sample T Testi ve Anova analiziyle yapılmış, gruplar arası fark Bonferonni analiziyle tespit edilmiştir. Analiz yapılırken %95 güven aralığına göre analiz yapılmıştır. Katılımcılardan elde edilen tanımlayıcı istatistiklerde kategorik değişkenlerde en yüksek oranlar cinsiyet değişkeninde erkek katılımcılar (%68,6), yaş değişkeninde 23-24 yaş (%43,9), bölüm değişkeninde spor yöneticiliği bölümü (%61,3), sınıf değişkeninde 3. Sınıf öğrencileri (%39) ve düzenli spor yapma değişkeninde düzenli spor yapan katılımcılar oluşmaktadır (%63,9). Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ile cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, spora yönlendirme sebebi arasında anlamlı farklılık tespit edilirken, çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri ile cinsiyet, spora yönlendirme sebebi ve yerleşim yeri değişkenlerinde anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir. Sonuç olarak çalışmada ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentilerinin arasında düşük düzeyde anlamlı ve pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ebeveyn, Spor, Çocuk.

*Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Muğla Türkiye. E-posta: ercanzorba@mu.edu.tr

The Relationship Between the Reasons and Expectations of Families for Directing Their Children to Sports

Abstract

Families encouraging their children to participate in sports has become an increasingly important issue today. While sports increases the partnerships of individuals both at social levels and personally, it also strengthens their unity, togetherness and solidarity within the group (Kılıç and Arslan, 2018; cited in Tekçe and Çoban, 2022). Families have various expectations when directing their children to sports, and these expectations are affected by many factors, including the families' socioeconomic status, cultural values and individual experiences. Based on this, this study was conducted to determine the relationship between the reasons and expectations of families directing their children to sports. The research was conducted using the relational scanning model within the scope of the scanning model. The relational screening model aims to determine the existence and/or degree of change between two or more variables (Karasar , 2015; Fraenkel and Wallen , 2009). The research group of this study, which was conducted with the convenience sampling method, consisted of parents living in Muğla province in 2024. Gökçe et al. (2019) Developed by Families' Reasons for Directing Their Children to Sports Scale, it consists of 16 items and a single dimension. The scale has a 3-point Likert type rating. The lowest score that can be obtained from the scale is 16 and the highest is 48. Parasuraman et al. (1988) and the Turkish validity study of the "Service Quality Scale", which consists of 22 items and 5 dimensions, was conducted by Can and Kızılet (2021) and the scale was determined to have 22 items and a single factor. The scale has a 7-point Likert type rating. Cronbach in the Turkish adaptation of the scale alpha was found to be 0.972. In our study, Cronbach alpha was found to be 0.791. The Expectations Scale of Parents Who Direct Their Children to Sports, developed by Keskin (2006), consists of 30 items and a single dimension. The scale has a 5-point Likert type rating. The lowest score that can be obtained from the scale is 30 and the highest is 150. In this research, the data were analyzed using the SPSS 25.0 package program. The normality test of the data was evaluated with kurtosis and skewness coefficients and it was determined that the kurtosis and skewness coefficients were between ± 2 and parametric tests were used in the analysis (George and Malley , 2003). In the research, frequency and percentage calculations, reliability coefficient calculations were carried out by Pearson. correlation analysis was used. Analysis of descriptive data Independent It was done with Sample T Test and Anova analysis, and the difference between groups was determined by Bonferonni analysis. While making the analysis, the analysis was made according to the 95% confidence interval. In the descriptive statistics obtained from the participants , the highest rates in categorical variables are male participants (68.6%) in the gender variable, 23-24 years old in the age variable (43.9%), sports management department in the department variable (61.3%), and 3rd in the class variable. The variable of regular sports consists of students (39%) and participants who do sports regularly (63.9%). While a significant difference was detected between the participants' reasons for directing their children to sports and their gender, age, income level, and reason for directing their children to sports, it was observed that there was a significant difference in the expectations of the mothers and fathers who directed their children to sports and the variables of gender, reason for directing their children to sports, and place of residence. As a result, it was determined in the study that there was a low level of significant and positive relationship between the reasons and expectations of parents for directing their children to sports.

Keywords: Parent, Sports, Child.

Giriş

Ailelerin çocuklarını spora yönlendirmeleri, günümüzde giderek daha fazla önem kazanan bir konu haline gelmiştir. Spor, bireylerin hem toplumsal seviyelerde hem de kişisel olarak ortaklıklarını artırırken, grup içi birliklerini, beraberliğini ve dayanışmasını da güçlendirir (Kılıç ve Arslan, 2018; Akt. Tekçe ve Çoban, 2022). Aileler, çocuklarını spora yönlendirirken çeşitli beklentiler içerisine girerler ve bu beklentiler, ailelerin sosyoekonomik durumlarına, kültürel değerlerine ve bireysel deneyimlerine kadar birçok faktörden etkilenir.

Spor, toplum yaşamına farklı yollarla girmiş ve bireylerin ilgisini çekmeyi başararak toplumsal bir olgu haline gelmiştir. Toplumdaki her bireyin çeşitli beklentilerine cevap vererek, toplumsal yaşamda belirli görevler üstlenmiş ve kitleler için vazgeçilmez zevkler ve ihtiyaçlar doğurmuştur. Bu sayede, artık toplumsal bir kurum olarak kabul edilme noktasına gelmiştir (Kılıçgil, 1998). Sporun bilinçli olarak yaygınlaşmasında, toplumsal bir boyut kazanmasında ve sağlıklı nesillerin yetişmesinde ailelerin spora olan ilgi ve bilgi düzeyleri etkili olmaktadır (Yetim, 2005). Bugün, sporun bir eğitim aracı olarak çocuğun bedensel ve ruhsal yönden gelişmesinde büyük rol oynadığı bilinmektedir. Özellikle spor, çocukların fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve zihinsel gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır (Yücel ve ark., 2010). Ailelerin spora ilgili olmaları çocuklarını spora yönlendirmede ve toplum geneline sporun yayılmasında olumlu bir etkiye sahiptir (Koton ve ark., 2009) ve son zamanlarda yapılan araştırmalarda sporun iyileştirici gücü kendini göstermektedir (Dereceli ve ark., 2023).

Çocuğunun psiko-sosyal gelişimine, fiziksel gelişimine ve serbest zamanlarının değerlendirilmesine katkı sağlayacağını düşünen aileler; çocuklarını, çocuğun kendi seçtiği bir spor dalına veya kendilerinin belirledikleri bir spor dalına yönlendirmektedirler (Kılıçgil, 1998). Ebeveynler, antrenörler ve akranlar çocukların gelişimlerine katkıda bulunsa da, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde ebeveynler, ergenlik deneyimlerini ve spora katılımı şekillendiren birincil sosyal etken olmaktadır (Harwood ve Knight, 2015).

Bu çalışmanın amacı, ailelerin çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve bu yönlendirme süreçlerinde beklentileri arasındaki ilişkiyi inceleyerek, ailelerin çocuklarını spora yönlendirme süreçlerine dair daha derinlemesine bir anlayış geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmada problemi ayrıntılı olarak çözümleyebilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki cinsiyet değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

2) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki yaş değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

3) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki gelir durumu değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

4) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki eğitim durumu değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

5) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki Daha Önce Spor Yapma değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

6) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki Spora Yönlendirme Sebebi değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

7) Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentileri Arasındaki İlişki Yerleşim Yeri değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modeli kapsamında ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 2015; Fraenkel ve Wallen, 2009).

Araştırma Grubu

Kolayda örnekleme yöntemiyle yapılan bu çalışmanın araştırma grubunu 2024 yılında Muğla ilinde yaşayan ebeveynler oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın anket kısmı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kısım demografik bilgiler, ikinci bölümde Gökçe ve ark. (2019) tarafından geliştirilen Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri Ölçeği üçüncü bölümde Keskin (2006) çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri ölçeği oluşturmuştur.

Gökçe ve ark. (2019) tarafından geliştirilen Ailelerin Çocukları Spora Yönlendirme Sebepleri Ölçeği 16 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 3'lü likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 en yüksek 48'dir.

Parasuraman ve ark. (1988) tarafından geliştirilen 22 madde ve 5 boyuttan oluşan "Hizmet Kalitesi Ölçeği"nin Türkçe geçerlilik çalışması Can ve Kızılet (2021) tarafından yapılmış ve ölçek

22 madde ve tek faktör olarak tespit edilmiştir. Ölçek 7'li likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında Cronbach alpha 0,972 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda ise Cronbach alpha 0,791 olarak tespit edilmiştir.

Keskin (2006) tarafından geliştirilen Çocuklarını Spora Yönlendiren Anne Ve Babaların Beklentileri Ölçeği 30 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 30 en yüksek 150'dir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada veriler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normallik sınaması basıklık çarpıklık katsayılarıyla değerlendirilmiş ve basıklık çarpıklık katsayılarının ± 2 arasında olduğu tespit edilmiş ve analizlerde parametrik testler kullanılmıştır (George & Malley, 2003). Araştırmada frekans ve yüzde hesaplaması, güvenilirlik katsayısı hesaplamaları pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Betimsel verilerin analizi Independent Sample T Testi ve Anova analiziyle yapılmış, gruplar arası fark Bonferonni analiziyle tespit edilmiştir. Analiz yapılırken %95 güven aralığına göre analiz yapılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Bu çalışma için etik komite onayı Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nden (Tarih: 09 Temmuz 2024, Karar No: 15/17, Protokol No: 31906847/050.04.04-10) alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Demografik Değişkenler

Değişkenler	f	%	
Cinsiyet	Erkek	219	73,0
	Kadın	81	27,0
Yaş	30-35	71	23,7
	35-40	79	26,3
	40-45	98	32,7
	45 ve Üstü	52	17,3
Gelir Durumu	Düşük	91	30,3
	Orta	31	10,3
	Yüksek	158	52,7
Eğitim Durumu	Çok Yüksek	20	6,7
	Lise ve Altı	89	29,7
	Lisans-Önlisans	187	62,3
	Lisansüstü	24	8,0
Daha Önce Spor Yapma	Lise ve Altı	89	29,7
	Evet	239	79,7
	Hayır	61	20,3

Spora Yönlendirme Sebebi	Sosyal Çevre	41	13,7
	Sağlıklı Yaşam	19	6,3
	Kötü Alışkanlıklardan Uzak Tutma	148	49,3
	Profesyonel Sporcu Olma	92	30,7
Yerleşim Yeri	İl	215	71,7
	İlçe	60	20,0
	Kasaba-Köy	25	8,3
Toplam		300	100

Tablo 1’de katılımcılardan elde edilen tanımlayıcı istatistiklerde kategorik değişkenlerde en yüksek oranlar cinsiyet değişkeninde erkek katılımcılar (%68,6), yaş değişkeninde 23-24 yaş (%43,9), bölüm değişkeninde spor yöneticiliği bölümü (%61,3), sınıf değişkeninde 3. Sınıf öğrencileri (%39) ve düzenli spor yapma değişkeninde düzenli spor yapan katılımcılar oluşmaktadır (%63,9).

Tablo 2. Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Ölçeklerine İlişkin Puanları Dağılımı

Boyutlar	n	Ort	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Sebep	300	40,4800	7,50983	,690	-,557
Beklenti	300	22,2733	5,15952	,416	-,980

Tablo 2’de katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerine ilişkin tanımlayıcı değerler yer almaktadır.

Tablo 3. Değişkenlere Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	1-	2-
1- Sebep	1	
2- Beklenti	,350**	1
	,000	

Tablo 3 inceleme sonuçlarına göre, spora yönlendirme sebepleri ve beklentilerinin arasında düşük düzeyde anlamlı ve pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=,350$).

Tablo 4. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Independent Sample T Testi Analizi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Sebep	Erkek	219	41,0959	7,70648	2,507	,019
	Kadın	81	38,8148	6,71586		
Beklenti	Erkek	219	22,8174	5,36327	3,044	,001
	Kadın	81	20,8025	4,25564		

Tablo 4’te katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile cinsiyet değişkeni arasında yapılan Independent Sample T Testi sonucu her iki değişkende de erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Tablo 5. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Yaş Değişkenine Yönelik One Way Anova Analizi Sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Bonferonni
Sebep	30-35 yaş	71	21,5634	5,01920	5,069	,002	4>1,3
	35-40 yaş	79	22,6709	4,25990			
	40-45 yaş	98	21,3061	5,21973			
	45 yaş ve üstü	52	24,4615	5,85599			
Beklenti	30-35 yaş	71	39,7324	8,38529	1,731	,161	-
	35-40 yaş	79	41,8734	6,59714			
	40-45 yaş	98	39,5816	7,70717			
	45 yaş ve üstü	52	41,0769	6,99256			

Tablo 5’te katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile yaş değişkeni arasında yapılan One Way Anova analizi sonucu sadece çocuklarını spora yönlendirme sebepleri değişkeninde anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla uygulanan analizde 45 yaş ve üstü katılımcıların puanlarının 30-35 yaş ve 35-40 yaş aralığı katılımcılardan yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Gelir Durumu Değişkenine Yönelik One Way Anova Analizi Sonuçları

Boyutlar	Gelir	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Bonferonni
Sebep	Düşük	91	23,1868	4,60172	3,865	,010	1,4>2
	Orta	31	19,6452	5,18040			
	Yüksek	158	22,3481	5,57168			
	Çok Yüksek	20	21,6000	1,98415			
Beklenti	Düşük	91	41,2418	8,59113	,675	,568	-
	Orta	31	41,0968	9,54413			
	Yüksek	158	39,9177	6,66196			
	Çok Yüksek	20	40,5000	4,61690			

$p<0,05^*$

Tablo 6’da katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile gelir durumu değişkeni arasında yapılan One Way Anova analizi sonucu sadece çocuklarını spora yönlendirme sebepleri değişkeninde anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla uygulanan analizde gelir durumu düşük ve çok yüksek olan katılımcıların spora gönderme sebeplerinin gelir durumu orta olan katılımcılardan yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Eğitim Durumu Değişkenine Yönelik One Way Anova Analizi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Sebepler	Lise ve altı	91	23,1868	4,60172	1,407	,247
	Lisans-Önlisans	158	22,3481	5,57168		
	Lisansüstü	20	21,6000	1,98415		
Beklenti	Lise ve altı	91	41,2418	8,59113	,323	,724
	Lisans-Önlisans	158	39,9177	6,66196		
	Lisansüstü	20	40,5000	4,61690		

p<0,05*

Tablo 7’de katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile eğitim durumu değişkeni arasında yapılan One Way Anova analizi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı görülmektedir (p>0.05).

Tablo 8. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Daha Önce Spor Yapma Değişkenine Göre Independent Sample T Testi Analizi Sonuçları

Boyutlar	Spor Yapma	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Sebepler	Evet	239	40,4100	7,67015	-,319	,750
	Hayır	61	40,7541	6,89844		
Beklenti	Evet	239	22,3766	5,34448	,771	.442
	Hayır	61	21,8689	4,37598		

p<0,05*

Tablo 8’de katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile daha önce spor yapma durumu değişkeni arasında yapılan Independent Sample T Testi analizi sonucu anlamlı farklılaşma olmadığı görülmektedir (p>0.05).

Tablo 9. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Spora Yönlendirme Sebebi Durumu Değişkenine Yönelik One Way Anova Analizi Sonuçları

Boyutlar	Sebepler	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Bonferonni
Sebepler	Sosyal Çevre	41	22,0244	4,44121	5,852	,001	2>1,3,4
	Sağlıklı Yaşam	19	26,4737	5,02625			
	Kötü	148	21,5068	4,78731			
	Alışkanlıklardan Uzak Tutma						
	Profesyonel Sporcu Olma	92	22,7500	5,64640			
Beklenti	Sosyal Çevre	41	37,4634	5,71444	14,771	,000	4>1,2,3
	Sağlıklı Yaşam	19	36,1053	7,21799			
	Kötü	148	39,5203	6,83177			
	Alışkanlıklardan						

Uzak Tutma				
Profesyonel Sporcu Olma	92	44,2717	7,81813	

p<0,05*

Tablo 9’da katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile çocukları spora gönderme sebebi değişkeni arasında yapılan One Way Anova analizi sonucu her iki değişkeninde de anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir (p<0.05). Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla uygulanan analizde çocuklarını spora yönlendirme sebepleri değişkeninde çocuklarını sağlıklı yaşam için gönderen ebeveynlerin puanlarının çocukların sosyal çevre kazanması, kötü alışkanlıklardan uzak tutma ve profesyonel sporcu olma amacıyla gönderen ebeveynlerden yüksek olduğu, beklenti alt boyutunda ise çocuklarını profesyonel sporcu olma amacıyla gönderen katılımcıların puanlarının çocukların sosyal çevre, sağlıklı yaşam ve kötü alışkanlıklardan Uzak Tutma amacıyla gönderen ebeveynlerden yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Çocuklarını Spora Yönlendirme Sebepleri ve Beklentilerinin Yerleşim Yeri Değişkenine Yönelik One Way Anova Analizi Sonuçları

Boyutlar	Yerleşim	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Bonferonni
Sebep	İl	215	22,4047	5,29671	,340	,712	-
	İlçe	60	21,7833	4,27881			
	Kasaba-Köy	25	22,3200	5,97718			
Beklenti	İl	215	39,9767	6,82932	8,177	,000	3>1,2
	İlçe	60	39,9167	7,62532			
	Kasaba-Köy	25	46,1600	10,35085			

p<0,05*

Tablo 10’da katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile yerleşim yeri değişkeni arasında yapılan One Way Anova analizi sonucu sadece spordan beklenti değişkeninde anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir (p<0.05). Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla uygulanan analizde kasaba-köyde yaşayan katılımcıların spordan beklenti düzeylerinin il ve ilçede yaşayan katılımcılardan yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Ailelerin çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri arasındaki ilişkiyi anlamak, çocukların spor katılımı üzerinde etkili olan çeşitli faktörleri belirlemek açısından önemlidir. Bu çalışmada, cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim durumu, daha önce spor yapma durumu, spora yönlendirme sebebi ve yerleşim yeri gibi değişkenlerin bu sebepler ve beklentiler üzerindeki etkisi incelenmiş ve aşağıda tartışılmıştır.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile cinsiyet değişkeni arasında yapılan analiz sonucunda, her iki değişkende de erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular ışığında, literatürdeki bazı çalışmalarla çalışmamız (Krouscas, 1999; Stelzer, 2004; Şimşek, 2005) uyumlu olup, diğer çalışmalarla (Haris, 1999; Öncü ve Güven, 2011; Cohen, 2005) ise farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Sonuçların farklılık göstermesinin nedeni; çalışmaların yapıldığı kültürler, kullanılan ölçekler ve örneklem büyüklükleri ve sporun toplumdaki yeri ile ebeveynlerin sporla ilgili algılarının zaman içerisinde değişmiş olabileceğinden kaynaklanmaktadır.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan analiz sonucu, yalnızca çocuklarını spora yönlendirme sebepleri değişkeninde anlamlı bir farklılaşma olduğunu göstermektedir. Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla uygulanan analizde, 45 yaş ve üstü katılımcıların puanlarının 30-35 yaş ve 35-40 yaş aralığındaki katılımcılardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Pehlivan (2009) çalışması, demografik özellikler açısından benzerlik gösterirken, yaş değişkeni açısından farklı sonuçlar sunmaktadır. Meral (2010) ise, çalışmamızın bulgularını desteklemektedir. Ulaşılan bu sonuç, yaşın çocukları spora yönlendirme üzerindeki önemli etkisini vurgulamaktadır. Özellikle 45 yaş ve üstü ailelerin, çocuklarını spora yönlendirme konusunda daha yüksek puanlara sahip olması, yaşla birlikte artan deneyim ve bilinç düzeyinin spora yönlendirme motivasyonlarını etkileyebileceği sonucunu göstermektedir.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile gelir durumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan analiz sonucunda, yalnızca çocuklarını spora yönlendirme sebepleri değişkeninde anlamlı farklılaşma olduğunu göstermektedir. Gelir durumu düşük ve çok yüksek olan katılımcıların, orta gelirli katılımcılardan daha fazla spora yönlendirme sebebine sahip olduğu belirlenmiştir. Kılıcıgil (2003), gelir düzeyindeki farklılıkların çocuklarını yaz futbol okullarına gönderme nedenleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Çalışmamızın sonuçları, Farrell ve Shield (2002) ile Kotan ve ark., (2009) tarafından yapılan çalışmaları desteklemektedir. Bu sonuçlar, ailelerin gelir durumlarının çocukların spora yönlendirilmesi üstündeki etkisinin önemini vurgulamaktadır. Gelir düzeyi, ailelerin çocuklarına yönelik spor beklentilerini ve bu süreçteki motivasyonlarını şekillendiren önemli bir faktördür. Özellikle düşük ve çok yüksek gelir gruplarının ailelerin çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri konusunda daha güçlü motivasyona sahip olmaları, bu grupların spora dair farklı beklentileri ve ihtiyaçları olduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile eğitim durumu değişkeni arasında yapılan analize göre, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu, Şimşek (2005), Akgül ve Gül (2023), Dinç ve ark. (2011) tarafından yapılan çalışmalarla uyumludur. Ancak, Orhanlı (2017), eğitim durumu yüksek olan velilerin çocuklarını yüzme sporuna yönlendirmede daha etkili olduğunu belirlemiştir. Baxter-Jones ve Maffuli (2003) de Orhanlı'nın bulgusunu desteklemektedir. Bu bulgular, eğitim durumunun çocukları spora yönlendirme üzerindeki etkisinin belirsizliğini göstermektedir. Alan yazındaki bazı çalışmalar eğitim durumu yüksek olan velilerin daha fazla etkili olduğunu ortaya koyarken, genel durum eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu durum bize, çocukları spora yönlendirme kararının eğitim düzeyinden bağımsız olarak diğer faktörlerden de etkilenebileceğini düşündürmektedir.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile daha önce spor yapma durumu değişkeni arasında yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Dolunay (2017) yapmış olduğu çalışmasında, velilerin düzenli spor yapmaları ve daha önce lisanslı sporcu olmaları ile çocuklarının şu anda spora yönlendirilmesi arasında doğrudan bir bağ olmadığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, bireylerin geçmiş spor deneyimlerinin, çocuklarını spora yönlendirme kararları üzerinde belirleyici bir faktör olmadığı sonucuna ulaştırmaktadır.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile çocukları spora gönderme sebebi değişkeni arasında yapılan analiz sonucu her iki değişkeninde de anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla uygulanan analizde çocuklarını spora yönlendirme sebepleri değişkeninde çocuklarını sağlıklı yaşam için gönderen ebeveynlerin puanlarının çocukların sosyal çevre kazanması, kötü alışkanlıklardan uzak tutma ve profesyonel sporcu olma amacıyla gönderen ebeveynlerden yüksek olduğu, beklenti alt boyutunda ise çocuklarını profesyonel sporcu olma amacıyla gönderen katılımcıların puanlarının çocukların sosyal çevre, sağlıklı yaşam ve kötü alışkanlıklardan uzak tutma amacıyla gönderen ebeveynlerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca ulaşılmasının temel nedeni, ailelerin çocuklarını spora yönlendirme sebeplerinin ve beklentilerinin farklı motivasyonlara dayanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Sağlıklı yaşam için çocuklarını spora yönlendiren aileler, genellikle çocuklarının fiziksel ve zihinsel sağlığını geliştirmeyi hedeflerken, profesyonel sporcu olma amacıyla yönlendirenler daha çok çocuklarının spor kariyerini desteklemeye odaklanabilirler. Bu durum, ebeveynlerin sporu bir yaşam tarzı ve kariyer seçimi olarak görmeleri arasındaki temel farklılıkları yansıtabilir. Literatürde bu tür bir değişkenle yapılmış çok az çalışma olduğu söylenebilir. Araştırmaların çoğu genellikle ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirme motivasyonlarına odaklanırken, motivasyonların alt grupları arasında bu tür ayrıntılı analizlere daha az rastlanmaktadır. Dolayısıyla, bu çalışma ailelerin çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve

beklentileri arasındaki bu farklılaşmanın önemini vurgulayarak literatüre yeni bir bakış açısı sunabilir.

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirme sebepleri ve beklentileri ile yerleşim yeri değişkeni arasında yapılan analiz sonucunda, sadece spordan beklenti değişkeninde anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Gruplar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan analizde, kasaba-köyde yaşayan katılımcıların spordan beklenti düzeylerinin, il ve ilçede yaşayan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, kasaba ve köyde yaşayan ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirirken beklentilerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, kırsal bölgelerde sporun sosyal ve kültürel bir aktivite olarak daha fazla önemsenmesi ve çocukların sosyal çevre kazanımı, kötü alışkanlıklardan uzak tutulması gibi beklentilerin daha yoğun olabileceğini düşündürülebilir. Şehirlerde ise spor olanaklarının daha yaygın ve ulaşılabilir olması, ebeveynlerin beklentilerini farklılaştırabilir. Meral (2010) tarafından yapılan çalışmada ise benzer bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu farklılık, araştırma gruplarının farklı olmasından, çalışmanın yapıldığı dönemdeki koşulların da etkili olduğunu düşündürülebilir. Literatürde bu değişkene odaklanan çalışma sayısının sınırlı olması, bulguların genel geçerliliği ve tekrarlanabilirliği konusunda dikkatli olmayı gerektirmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu:

Etik değerlendirme belgesinin tarihi:09/07/2024

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası:15/17

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tamamı, araştırmanın tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarın araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akgül, K.A., & Gül, M. (2023). Ebeveynlerin Çocuklarını Spor Kurslarına Yönlendirmedeki Beklentileri. ERPA. International congresses on education.
- Cohen, C. (2005). Influence of parental beliefs on attitudes and exercise levels in middle school children. Unpublished Thesis. Unpublished Honours Thesis. Florida State University.
- Dereceli, Ç., Dereceli, E., & Yıldız, T. (2023). Spor Yapan ve Spor Yapmayan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Kişisel Uyum Düzeyleri ile Liderlik Yönelimlerinin Karşılaştırılması. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 6(2), 38-51. <https://doi.org/10.36415/dagcilik.1359180>
- Dinç, Z.F., Sevimli, D., & Uluöz, E. (2011). Ailelerin Çocuklarını Spor ve Fiziksel Aktiviteye Yönlendirmelerine İlişkin Görüşleri. *Sport Sciences*, 6(2), 93-102.
- Dolunay, B. (2017). *Ebeveynlerin yüzme sporuna dair beklenti ve algısı arasındaki ilişkinin memnuniyetleri üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Haris KW. (1999). Parental expectations of high school interscholastic athletic activities. Unpublished doctoral thesis, Virginia State University.
- Harwood, C.G., & Knight, C.J. (2015). Parenting in youth sport: a position paper on parenting expertise. *Psychol. Sport Exerc.* 16, 24–35. doi: 10.1016/j.psychsport.2014.03.001
- Kılıçgil, E. (1998), *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*, Kültür Ofset, Bağırhan Yayınevi, Ankara. S., 27,35,43, 92, 95
- Kılıçgil, E. (2003). Ailelerin Çocuklarını Yaz Futbol Okullarına Gönderme Nedenleri, Beklentileri ve Sosyo-Ekonomik Durumları. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-16.
- Kılıç, M., Arslan, A. (2018). Parçalanmış aileye mensup lise öğrencilerinin sosyalleşmesinde sporun etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 17(66), 505-517.
- Kotan, Ç., Hergüner, G., & Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi Sakarya il örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 49-58.
- Krouscas, J.A. (1999). *Middle school students' attitudes toward a physical education program*. Unpublished doctoral thesis, Virginia Tech University, Virginia.
- Meral, S. (2010). *Ailelerin çocuklarını futbol okullarına gönderme sebeplerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Orhanlı, C. (2017). *Ailelerin çocuklarını yüzme sporuna gönderme nedenlerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öncü, E., & Güven, Ö. (2011). Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları. *Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 28-37. <https://doi.org/10.17155/spd.83677>
- Pehlivan, Z. (2009). Spora Katılan Çocuklara Yönelik Ailelerin Beklentileri, Çocuklarda Gözlenen Davranış Değişimleri Ve Spora Katılımın Önündeki Engeller. *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 69-76. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000152
- Stelzer, J. (2004). Attitudes toward physical education: A study of high school students from four countries—Austria, Czech Republic, England and USA. Retrieved March 12, 2005, from http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_38/ai_n6124562
- Şimşek, K.Y. (2005). *Çocukların spora yönlendirilmesinde ailenin görüşlerinin değerlendirilmesi (Eskişehir il örneği)*. Yüksek Lisans Tez, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tekçe, H.K., ve Çoban, O. (2022). Ailelerin çocuklarını taekwondo/kick boks branşına yönlendirmedeki beklentileri. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 46-64.
- Yetim, A.A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*, Yaylacık Matbaası, İstanbul.
- Gökçe, H., Keçeci, K., & Yıldız, A. (2019). Ailelerin çocuklarını spora gönderme sebeplerinin belirlenmesi: Pilot çalışma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 356-366.
- Keskin, V. (2006). Çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.